Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 20 maj 2021 *

”Begäran om förhandsavgörande – Statligt stöd – Jordbrukssektorn – Slakt av djur som drabbats av infektionssjukdomar – Ersättning till uppfödare – Anmälnings- och *standstill*-skyldigheterna – Artikel 108.3 FEUF – Begreppen ’befintligt stöd’ och ’nytt stöd’ – Förordning (EG) nr 659/1999 – Gruppundantag – Förordning (EU) nr 702/2014 – Stöd av mindre betydelse – Förordning (EU) nr 1408/2013”

I mål C-128/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen, Italien) genom beslut av den 14 november 2018, som inkom till domstolen den 18 februari 2019, i målet

**Azienda Sanitaria Provinciale di Catania**

mot

**Assessorato della Salute della Regione Siciliana,**

ytterligare deltagare i rättegången:

**AU,**

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras samt domarna N. Piçarra (referent), D. Šváby, S. Rodin och K. Jürimäe,

generaladvokat E. Tanchev,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, genom A. Ravì, avvocato,

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Garofoli, avvocato dello Stato,

* Rättegångsspråk: italienska.

– Europeiska kommissionen, genom C. Georgieva och D. Recchia, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 december 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

## Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 107 och 108 FEUF.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (hälsovårdsmyndigheten i provinsen Catania, Italien) (nedan kallad ASPC) och Assessorato della Salute della Regione Siciliana (hälsovårdsstyrelsen i regionen Sicilien, Italien) angående ett yrkande om att ASPC ska förpliktas att betala ersättning till AU, en uppfödare som varit tvungen att slakta djur som drabbats av infektionssjukdomar.

### Tillämpliga bestämmelser

#### *Unionsrätt*

*Förordning (EG) nr 659/1999*

3 I artikel 1 b ii) och 1 c i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [108 FEUF] (EGT L 83, 1999, s. 1) föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med:

…

b) *befintligt stöd:*

…

ii) godkänt stöd, det vill säga stödordningar och individuella stöd som har godkänts av kommissionen eller av rådet,

…

c) *nytt stöd*: allt stöd, det vill säga stödordningar och individuellt stöd, som inte är befintligt stöd, inbegripet ändringar av befintligt stöd”.

*Förordning (EG) nr 794/2004*

4 Artikel 4 i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av förordning nr 659/1999 (EUT L 140, 2004, s. 1), med rubriken ”Förenklat förfarande för anmälan av vissa ändringar av befintligt stöd”, har följande lydelse:

”1. För det ändamål som avses i artikel 1 c i förordning … nr 659/1999 skall en ändring av befintligt stöd vara varje ändring, utom ändringar av rent formell eller administrativ art som inte kan påverka bedömningen av stödåtgärdens förenlighet med den [inre] marknaden. En ökning av den ursprungliga budgeten för en befintlig stödordning med upp till 20 % skall dock inte betraktas som en ändring av befintligt stöd.

2. Följande ändringar av befintligt stöd skall anmälas med hjälp av det förenklade anmälningsformuläret som återfinns i bilaga II:

a) En ökning av budgeten för en godkänd stödåtgärd som överstiger 20 %.

b) En förlängning av en befintlig godkänd stödordning med upp till sex år, med eller utan en ökning av budgeten.

…”

*Förordning (EU) nr 1408/2013*

5 Artikel 3.1 och 3.2 i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 [FEUF] på stöd av mindre betydelse (EUT L 352, 2013, s. 9) har följande lydelse:

”1. Stödåtgärder ska inte anses uppfylla samtliga kriterier i artikel 107.1 [FEUF] och ska därför inte omfattas av anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 [FEUF], om de uppfyller villkoren i denna förordning.

2. Det totala stödet av mindre betydelse per medlemsstat till ett enda företag får inte överstiga 15 000 euro under en period av tre beskattningsår.”

6 Artikel 7 i förordningen har rubriken ”Övergångsbestämmelser”. I artikel 7.1 föreskrivs följande:

”Denna förordning ska tillämpas på stöd som beviljats före dess ikraftträdande om stödet uppfyller alla villkor som föreskrivs i förordningen. Stöd som inte uppfyller dessa villkor kommer att bedömas av kommissionen i enlighet med relevanta ramar, riktlinjer, meddelanden och tillkännagivanden.”

*Förordning (EU) nr 702/2014*

7 Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 [FEUF] (EUT L 193, 2014, s. 1) trädde i kraft den 1 juli 2014. I artikel 2 leden 12 och 29 anges följande definitioner:

”12. *individuellt stöd:*

…

b) stöd till enskilda stödmottagare som beviljas på grundval av en stödordning.

…

29. *dag då stödet beviljas*: den dag då stödmottagaren får laglig rätt till stödet enligt tillämplig nationell lagstiftning.”

8 I artikel 3 i denna förordning, med rubriken ”Villkor för undantag” anges följande:

”Stödordningar, individuellt stöd som beviljas enligt stödordningar och stöd för särskilda ändamål ska anses vara förenliga med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.2 eller 107.3 [FEUF] och ska undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 [FEUF] under förutsättning att sådant stöd uppfyller samtliga villkor i kapitel I i denna förordning och de särskilda villkor för den relevanta stödkategorin som anges i kapitel III i denna förordning.”

9 När det gäller de villkor som föreskrivs i kapitel I i förordning nr 702/2014 fastställs i artikel 4 tröskelvärden för bruttobidragsekvivalenten, över vilka förordningen inte ska tillämpas på individuellt stöd, medan tillämpningen av förordningen enligt artiklarna 5 och 6 i förordningen är beroende av villkoren avseende stödets överblickbarhet respektive stimulanseffekt. Artiklarna 9 och 10 i samma förordning avser offentliggörande och information respektive undvikande av dubbelt offentliggörande.

10 Vad gäller villkoren i kapitel III i förordning nr 702/2014 föreskrivs följande i artikel 26.1 och 26.6 i förordningen:

”1. Stöd till mikroföretag samt små och medelstora företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion för kostnaderna för förebyggande, kontroll och utrotning av djursjukdomar och skadegörare på växter och stöd för att kompensera sådana företag för förluster orsakade av sådana djursjukdomar eller skadegörare på växter ska anses vara förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c [FEUF] och ska undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 [FEUF] om det uppfyller villkoren i punkterna 2–13 i denna artikel och i kapitel I.

…

6. Stödordningar ska inrättas inom tre år från den dag då den kostnad eller förlust som orsakats av djursjukdomen eller skadegöraren på växter uppstod.

Stödet ska betalas ut inom fyra år från den dagen.”

11 Artikel 51 i förordning nr 702/2014 har rubriken ”Övergångsbestämmelser”. I artikel 51.1 föreskrivs att denna förordning ”ska tillämpas på individuellt stöd som beviljas före den dag då denna förordning träder i kraft om det individuella stödet uppfyller samtliga villkor i denna förordning, med undantag för artiklarna 9 och 10”.

### *Italiensk rätt*

*Regionallag nr 12/1989*

12 Artikel 1 i Legge Regione Sicilia n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori (Siciliens regionallag nr 12 om åtgärder för att främja sanering och återställande av djuruppfödningsanläggningar som drabbats av tuberkulos, brucellos eller

andra smittsamma infektionssjukdomar samt bidrag till sammanslutningar av uppfödare) av den 5 juni 1989 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* nr 28 av den 7 juni 1989) (nedan kallad regionallag nr 12/1989), har följande lydelse:

”1. För sanering av anläggningar för uppfödning av nötkreatur som har drabbats av tuberkulos, brucellos och leukos, och av anläggningar för uppfödning av får och getter som har drabbats av brucellos, ska i enlighet med [legge 9 giugno 1964, n. 615, (lag nr 615 av den 9 juni 1964)] och [leggi 23 gennaio 1968, n. 33 e n. 34 (lag nr 33 och lag nr 34 av den 23 januari 1968)], i deras ändrade och kompletterade lydelse, ersättning med de belopp som anges i den tabell som fogats som bilaga till denna lag beviljas ägarna till de nötkreatur som har slaktats och/eller avlivats efter att ha drabbats av tuberkulos, brucellos och leukos, och ägarna till de får och getter som har slaktats och/eller avlivats efter att ha drabbats av brucellos, utöver den ersättning som föreskrivs i gällande nationella bestämmelser.

2. Assessore regionale per la sanità [(Regionstyrelsen för hälso- och sjukvård)] ska varje år, genom dekret, anpassa beloppet för den kompletterande ersättning som föreskrivs i regionallag nr 12/1989…, i proportion till den årliga ökningen av de belopp som staten beviljar inom detta område, inom ramen för de budgetanslag som föreskrivs i denna lag.

…

4. Av samma skäl som angetts ovan, och för att underlätta genomförandet av saneringsåtgärder på djuruppfödningsanläggningar, ska, utöver det arvode som föreskrivs i gällande nationella bestämmelser, ett arvode på 2 000 italienska lire (ITL) [(cirka 1,03 euro])] betalas till de veterinärer som är behöriga att utföra de åtgärder som avses i ministerdekreten av den 1 juni 1968 och den 3 juni 1968 för varje inspekterat nötkreatur. Den sammanlagda ersättningen får under inga omständigheter överstiga 3 000 ITL [(cirka 1,55 euro)].

5. För tillämpningen av denna artikel ska utgifter på 7 000 miljoner ITL [(cirka 3 615 000 euro)] godkännas för innevarande budgetår och utgifter på 6 000 miljoner ITL [(cirka 3 099 000 euro)] godkännas för vart och ett av budgetåren 1990 och 1991.”

*Regionallag nr 40/1997*

13 Av artikel 11 i Legge Regione Sicilia n. 40 – Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell’Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l’anno finanziario 1997 – Assestamento. Modifica dell’articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30 (Siciliens regionallag nr 40 om ändringar av den regionala budgeten och budgeten för Siciliens regionala byrå för statliga skogar, för budgetåret 1997 – Ändring av artikel 49 i regionallag nr 30 av den 7 augusti 1997) av den 7 november 1997 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* nr 62 av den 12 november 1997) (nedan kallad regionallag nr 40/1997) framgår följande:

”För att uppnå de mål som anges i artikel 1 i [regionallag nr 12/1989], i dess ändrade och kompletterade lydelse, har utgifter på 16 miljarder ITL [(cirka 8 263 310 euro)] godkänts för betalning av de belopp som de lokala djurhälsovårdsmyndigheterna på Sicilien är skyldiga att utbetala till ägarna till de djur som slaktats på grund av att de drabbats av tuberkulos, brucellos, leukos och andra infektionssjukdomar under åren 1993, 1994, 1995, 1996 och 1997, samt för betalning av det arvode som för dessa år ska betalas till de veterinärer som anlitats för saneringsarbetet”.

*Regionallag nr 22/1999*

14 Genom artikel 7 i Legge Regione Sicilia n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo (Siciliens regionallag nr 22 om nödåtgärder inom jordbrukssektorn) av den 28 september 1999 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* nr 47 av den 1 oktober 1999) (nedan kallad regionallag nr 22/1999) anslogs ”för räkenskapsåret 1999 ett belopp om 20 miljarder ITL [cirka 10 329 138 euro] för de ändamål som anges i artikel 11 i regionallag nr 40/1997”.

*Regionallag nr 19/2005*

15 Artikel 25.16 i Legge Regione Sicilia n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l’esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie (Siciliens regionallag nr 19 om brådskande finansiella åtgärder och ändring av regionens budget för budgetåret 2005. Diverse bestämmelser) av den 22 december 2005 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* nr 56 av den 23 december 2005) (nedan kallad regionallag nr 19/2005) har följande lydelse:

”I syfte att uppnå de mål som uppställts i artikel 1 i [regionallag nr 12/1989] och i enlighet med artikel 134 i [legge regionale della Sicilia n. 32 (Siciliens regionallag nr 32)] av den 23 december 2000, har ett belopp om 20 miljoner euro anslagits för betalning av de belopp som de lokala djurhälsovårdsmyndigheterna på Sicilien är skyldiga att utbetala till ägarna till de djur som slaktats på grund av att de drabbats av infektionssjukdomar under åren 2000–2006, samt för betalning av det arvode som för dessa år ska betalas till de veterinärer som anlitats för saneringsarbetet. För de syften som avses i denna punkt har ett belopp om 10 miljoner euro anslagits för budgetåret 2005 (budgetenhet (UPB) 10.3.1.3.2, kapitel 417702). För följande räkenskapsår ska artikel 3.2 i) i regionallag nr 10 av den 27 april 1999, i dess ändrade och kompletterade lydelse, tillämpas.”

**Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna**

16 AU väckte talan vid Tribunale di Catania (Domstolen i Catania, Italien) och yrkade att ASPC skulle förpliktas att till AU betala ersättning enligt artikel 1 i regionallag nr 12/1989 med ett belopp om 11 930,08 euro. Denna ersättning finansieras i enlighet med artikel 25.16 i regionallag nr 19/2005 till förmån för uppfödare som är tvungna att slakta boskap som drabbats av infektionssjukdomar (nedan kallad den ersättning som är aktuell i det nationella målet). Genom beslut nr 81/08 biföll nämnda domstol detta yrkande.

17 ASPC ansökte emellertid om upphävande av detta beslut och beslutet upphävdes genom dom som meddelades av samma domstol.

18 Genom dom av den 24 juli 2013 biföll Corte d’appello di Catania (Appellationsdomstolen i Catania, Italien) AU:s överklagande och ändrade domen.

19 Nämnda domstol godtog inte ASPC:s argument att den åtgärd som föreskrivs i artikel 25.16 i regionallag nr 19/2005 (nedan kallad 2005 års åtgärd) utgjorde statligt stöd som inte kunde genomföras förrän kommissionen hade förklarat att åtgärden var förenlig med den inre marknaden.

20 Corte d’appello di Catania (Appellationsdomstolen i Catania) fann att kommissionen, genom beslut av den 11 december 2002 om de statliga stöden NN 37/98 (ex N 808/97) och NN 138/02 – Italien (Sicilien) – Stöd för djursjukdomar: Artikel 11 i regionallag nr 40/1997 ”Ändringar av regionens balansräkning och den statliga skogsbyråns balansräkning för budgetåret 1997 – Ändring av artikel 49 i regionallag nr 30/1997” (stöd NN 37/98) och artikel 7 i regionallag nr 22/1999 ”Brådskande åtgärder inom jordbrukssektorn” (stöd NN 138/02) (C(2002) 4786) (nedan kallat 2002 års beslut), redan hade godkänt de bestämmelser i regionallagarna som fram till år 1997 hade finansierat den ersättning som

är aktuell i det nationella målet, nämligen artikel 11 i regionallag nr 40/1997 och artikel 7 i regionallag nr 22/1999 (nedan kallade 1997 och 1999 års åtgärder), som statligt stöd som var förenligt med den inre marknaden. Corte d'appello di Catania (Appellationsdomstolen i Catania) fann att kommissionens konstaterande i 2002 års beslut, nämligen att 1997 och 1999 års åtgärder var förenliga med den inre marknaden, utsträckte sig till att gälla för 2005 års åtgärd som även den finansierade denna ersättning.

21 ASPC överklagade domen från Corte d'appello di Catania (Appellationsdomstolen i Catania) till den hänskjutande domstolen, det vill säga Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen, Italien). Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida 2005 års åtgärd utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF och, om så är fallet, huruvida denna åtgärd är förenlig med artiklarna 107 och 108 FEUF.

22 Mot denna bakgrund beslutade Corte suprema di cassazione (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

"1. Mot bakgrund av [artiklarna 107 och 108 FEUF] samt 'Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn' [(EGT C 28, 2000, s. 2]], ska artikel 25.16 i [regionallag nr 19/2005] – med följande lydelse: 'I syfte att uppnå de mål som uppställts i artikel 1 i [regionallag nr 12/1989] och i enlighet med artikel 134 i [regionallag nr 32] av den 23 december 2000, har ett belopp om 20 miljoner euro anslagits för betalning av de belopp som de lokala djurhälsovårdsmyndigheterna på Sicilien är skyldiga att utbetala till ägarna till de djur som slaktats på grund av att de drabbats av infektionssjukdomar under åren 2000–2006, samt för betalning av det arvode som för dessa år ska betalas till de veterinärer som anlitats för saneringsarbetet. För de syften som avses i denna punkt har ett belopp om 10 miljoner euro anslagits för budgetåret 2005 (budgetenhet (UPB) 10.3.1.3.2, kapitel 417702). För följande räkenskapsår ska artikel 3.2 i) i regionallag nr 10 av den 27 april 1999, i dess ändrade och kompletterade lydelse, tillämpas.' – anses utgöra ett statligt stöd som genom att det gynnar vissa företag eller viss verksamhet snedvrider eller riskerar att snedvrida konkurrensen?

2) Även om artikel 25.16 i [regionallag nr 19/2005] … i princip kan anses utgöra statligt stöd som genom att det gynnar vissa företag eller viss verksamhet snedvrider eller riskerar att snedvrida konkurrensen, kan den bestämmelsen då ändå anses vara förenlig med [artiklarna 107 och 108 FEUF], med beaktande av de skäl som föranledde [kommissionen] att i [2002 års beslut och] slå fast att de villkor som föreskrivs i 'Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn' var uppfyllda och att bestämmelserna med motsvarande innehåll i artikel 11 i [regionallag nr 40/1997] och artikel 7 i [regionallag nr 22/1999] är förenliga med [artiklarna 107 och 108 FEUF]?"

## Förfarandet vid domstolen

23 På grund av coronaviruspandemin ställdes den förhandling som var planerad till den 30 april 2020 in.

24 De frågor för muntligt besvarande som parterna hade ombetts att besvara vid förhandlingen omvandlades därför, genom beslut av den 6 april 2020, till frågor för skriftligt besvarande som översändes till de berörda som avses i artikel 23 i stadgan för Europeiska unionens domstol. Som en åtgärd för processledning enligt artikel 62.1 i domstolens rättegångsregler anmodades dessutom Republiken Italien att besvara ytterligare frågor.

25 ASPC, den italienska regeringen och kommissionen besvarade dessa frågor inom utsatt frist.

## Prövning av tolkningsfrågorna

### *Den andra frågan*

26 När det gäller den andra frågan, som ska prövas först, har kommissionen i sitt skriftliga yttrande erinrat om att bedömningen av huruvida stödåtgärder är förenliga med den inre marknaden omfattas av kommissionens exklusiva behörighet, vilken utövas under unionsdomstolens kontroll, och anser att denna fråga, som avser huruvida 2005 års åtgärd är förenlig med artikel 107.2 och 107.3 FEUF, således inte kan tas upp till sakprövning.

27 EU-domstolen påpekar i detta hänseende att den hänskjutande domstolen i denna fråga även har hänvisat till 2002 års beslut, genom vilket kommissionen godkände åtgärder som kan likställas med 2005 års åtgärd. Den hänskjutande domstolen har dessutom själv medgett att den nationella domstolen inte är behörig att pröva huruvida den ersättning som är aktuell i det nationella målet är förenlig med den inre marknaden.

28 Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att, fram till dess att kommissionen fattar sitt slutliga beslut, säkerställa skyddet för enskildas rättigheter för det fall nationella myndigheter eventuellt åsidosätter de skyldigheter som avses i artikel 108.3 FEUF. När ett sådant åsidosättande åberopas av enskilda och fastställs av nationella domstolar ska de nämnda domstolarna dra alla konsekvenserna av detta i enlighet med nationell rätt, utan att deras avgöranden för den skull ska innehålla någon bedömning av huruvida stödet är förenligt med den inre marknaden, eftersom kommissionen, med förbehåll för domstolens prövningsrätt, är ensam behörig att göra en sådan bedömning (dom av den 2 maj 2019, A-Fonds, C-598/17, EU:C:2019:352, punkt 46). I detta sammanhang kan den nationella domstolen behöva begära att EU-domstolen enligt artikel 267 FEUF lämnar de uppgifter om unionsrättens tolkning som den behöver för att kunna avgöra det mål som den ska pröva.

29 Den hänskjutande domstolen vill med sin andra fråga få klarhet i huruvida artikel 108.3 FEUF ska tolkas så, att en åtgärd som en medlemsstat har vidtagit för att, för en period som sträcker sig över flera år och till ett belopp av 20 miljoner euro, finansiera dels en ersättning till förmån för uppfödare som varit tvungna att slakta djur som drabbats av infektionssjukdomar, dels de arvoden som ska betalas till de veterinärer som har deltagit i saneringsåtgärderna, ska bli föremål för det förfarande för förhandskontroll som avses i den bestämmelsen, även i det fall då kommissionen har godkänt liknande åtgärder.

30 Domstolen erinrar inledningsvis om att det i artikel 108 FEUF föreskrivs olika förfaranden beroende på om det rör sig om ett befintligt eller ett nytt stöd. Medan befintliga stöd, i enlighet med artikel 108.1 FEUF, kan genomföras så länge kommissionen inte har fastställt att de är oförenliga med den inre marknaden, föreskrivs det nämligen i artikel 108.3 FEUF att planer på att vidta nya eller ändra befintliga stödåtgärder ska anmälas till kommissionen i god tid och inte kan genomföras förrän granskningsförfarandet har lett till ett slutgiltigt beslut (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 september 2018, Carrefour Hypermarchés m.fl., C-510/16, EU:C:2018:751, punkt 25 och där angiven rättspraxis).

31 Domstolen ska därför pröva huruvida den åtgärd som är aktuell i det nationella målet kan betraktas som befintligt stöd.

32 Enligt artikel 1 b ii) i förordning nr 659/1999 omfattar begreppet befintligt stöd ”godkänt stöd, det vill säga stödordningar och individuella stöd som har godkänts av kommissionen eller av rådet”, medan ”nytt stöd” enligt artikel 1 c i denna förordning är ”stödordningar och individuellt stöd som inte är befintligt stöd, inbegripet ändringar av befintligt stöd”.

33 I artikel 4.1 första meningen i förordning nr 794/2004 anges vidare att ”[en ändring av befintligt stöd, f]ör det ändamål som avses i artikel 1 c i förordning … nr 659/1999[,] skall vara varje ändring, utom ändringar av rent formell eller administrativ art som inte kan påverka bedömningen av stödåtgärdens förenlighet med den [inre] marknaden”.

34 I förevarande fall är det utrett att 1997 och 1999 års åtgärder, vilka syftade till att finansiera den ersättning som är aktuell i det nationella målet och som för detta ändamål medförde anslag med belopp om 16 miljarder ITL (cirka 8 263 310 euro) respektive 20 miljarder ITL (cirka 10 329 138 euro) för åren 1993–1997, godkändes av kommissionen genom 2002 års beslut. Dessa åtgärder utgör således, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 48 i sitt förslag till avgörande, en godkänd stödordning och följaktligen ett ”befintligt stöd” i den mening som avses i artikel 1 b ii) i förordning nr 659/1999.

35 Men även om syftet med 2005 års åtgärd sammanfaller med syftet med 1997 och 1999 års åtgärder, det vill säga att refinansiera den ersättning som föreskrivs i artikel 1 i regionallag nr 12/1989, medför denna åtgärd också, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 53 i sitt förslag till avgörande, en ökning med 20 miljoner euro av budgeten för den stödordning som godkändes av kommissionen i 2002 års beslut och en förlängning av refinansieringsperioden från år 2000 till år 2006.

36 Sådana ändringar av den godkända stödordningen kan emellertid inte anses vara av rent formell eller administrativ art i den mening som avses i artikel 4.1 första meningen i förordning nr 794/2004. De utgör tvärtom en ändring av ett befintligt stöd i den mening som avses i artikel 1 c i förordning nr 659/1999.

37 Det framgår nämligen av domstolens praxis att en förlängning av giltighetstiden för en stödordning som tidigare godkänts, oberoende av om den kombineras med en ökning av budgetanslaget för denna ordning, ska betraktas som ett nytt stöd, åtskilt från den godkända stödordningen (se, för ett liknande resonemang dom av den 20 maj 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, punkterna 46 och 47, dom av den 4 december 2013, kommissionen/rådet, C-111/10, EU:C:2013:785, punkt 58, dom av den 4 december 2013, kommissionen/rådet, C-121/10, EU:C:2013:784, punkt 59, och dom av den 26 oktober 2016, DEI och kommissionen/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, punkterna 50, 58 och 59).

38 På samma sätt anges i artikel 4.2 b i förordning nr 794/2004 en ”förlängning av en befintlig godkänd stödordning med upp till sex år, med eller utan en ökning av budgeten”, bland de ändringar av befintligt stöd som i princip ska anmälas till kommissionen med hjälp av det förenklade anmälningsformuläret.

39 Under dessa omständigheter ska en åtgärd som på samma gång innebär en förlängning av en godkänd stödordning från år 2000 till år 2006 och en ökning med 20 miljoner euro av budgeten för denna ordning anses utgöra ett nytt stöd i den mening som avses i artikel 1 c i förordning nr 659/1999.

40 En medlemsstat som avser att vidta en sådan stödåtgärd är således i princip skyldig att iaktta skyldigheten att i förväg anmäla stödet till kommissionen och att avstå från att genomföra åtgärden innan det förfarande som den är föremål för har lett till ett slutgiltigt beslut enligt artikel 108.3 FEUF.

41 Det ska emellertid prövas huruvida 2005 års åtgärd, såsom den italienska regeringen har gjort gällande i sitt skriftliga yttrande, kan undantas från denna anmälningsskyldighet med tillämpning av artiklarna 3 och 26 i förordning nr 702/2014.

42 I artikel 3 i förordning nr 702/2014, som antogs med stöd av artikel 108.4 FEUF, föreskrivs att en medlemsstat, trots den allmänna skyldigheten att anmäla varje åtgärd som syftar till att införa eller ändra ett nytt stöd, i den mening som avses i artikel 108.3 FEUF, vilken utgör en grundläggande del av kontrollsystemet för statligt stöd, kan göra undantag från denna skyldighet med stöd av den

förordningen, om den stödåtgärd som den har vidtagit eller det planerade stödet uppfyller villkoren i förordningen. Dessa villkor ska, i egenskap av undantag från nämnda allmänna skyldighet, tolkas restriktivt. Omvänt fortsätter sådana statliga stöd som inte omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 702/2014 att omfattas av anmälningsskyldigheten och skyldigheten att inte genomföra åtgärden i artikel 108.3 FEUF (se, analogt, dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punkterna 59, 60 och 86 samt där angiven rättspraxis).

43 Vad för det första gäller tillämpligheten i tiden (ratione temporis) av förordning nr 702/2014 i det nationella målet, föreskrivs det i första punkten i artikel 51 i förordningen, vilken rör övergångsbestämmelser, att denna förordning ska tillämpas på individuellt stöd som beviljats före den dag då förordningen trädde i kraft, under förutsättning att stödet uppfyller samtliga villkor som föreskrivs i förordningen, med undantag för artiklarna 9 och 10.

44 Enligt artikel 2 led 12 b i förordning nr 702/2014 omfattar begreppet ”individuellt stöd”, i den mening som avses i denna förordning, bland annat allt stöd till enskilda stödmottagare som beviljas på grundval av en stödordning. Dessutom definieras den ”dag då stödet beviljas” i artikel 2 led 29 i nämnda förordning som den dag då stödmottagaren får laglig rätt till stödet enligt tillämplig nationell lagstiftning.

45 Även om förordning nr 702/2014 inte innehåller någon definition av ordet ”beviljats”, som anges i artikel 51.1 i förordningen, framgår det av domstolens praxis att ett stöd ska anses ha beviljats från och med den tidpunkt då mottagaren enligt tillämpliga nationella bestämmelser har rätt att motta stöd med hjälp av statliga medel, vilket innebär att den faktiska överföringen av medel inte är av avgörande betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 mars 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, punkt 40, och dom av den 19 december 2019, Arriva Italia m.fl., C-385/18, EU:C:2019:1121, punkt 36).

46 Av detta följer att ett individuellt stöd, i den mening som avses i artikel 2 led 12 i förordning nr 702/2014, som beviljats före den 1 juli 2014 på grundval av en stödordning, såsom 2005 års stödåtgärd, omfattas av den förordningens tidsmässiga tillämpningsområde.

47 Vad för det andra gäller de villkor som enligt förordning nr 702/2014 ska vara uppfyllda för att undantag från den allmänna anmälningsskyldigheten ska kunna beviljas, framgår det av artikel 3 i förordningen att individuella stöd som beviljas enligt stödordningar, för att undantas från denna skyldighet, ska uppfylla samtliga villkor i kapitel I i den förordningen och de särskilda villkoren för den relevanta stödkategorin som anges i kapitel III i den förordningen.

48 När det gäller de villkor som föreskrivs i kapitel I i förordning nr 702/2014 fastställs det i artikel 4 i förordningen tröskelvärden för bruttobidragsekvivalenten, över vilka förordningen inte ska tillämpas på individuellt stöd, medan tillämpningen av förordningen enligt artiklarna 5 och 6 i förordningen är beroende av villkoren avseende stödets överblickbarhet respektive stimulanseffekt. Artiklarna 7 och 8 i förordning nr 702/2014 avser stödnivån och stödberättigande kostnader respektive regler om kumulering. Vad gäller artiklarna 9 och 10 i denna förordning, vilka avser offentliggörande och information respektive undvikande av dubbelt offentliggörande, följer det av artikel 51.1 i förordningen att de villkor som föreskrivs i artiklarna 9 och 10 endast ska vara uppfyllda när det är fråga om ett annat stöd än ett individuellt stöd som beviljats innan förordningen trädde i kraft.

49 Vad gäller de särskilda villkor som uppställs i kapitel III i förordning nr 702/2014 avser artikel 26 i förordningen stöd för kostnaderna för förebyggande, kontroll och utrotning av djursjukdomar och stöd för att kompensera för skador orsakade av sådana sjukdomar.

50 Enligt artikel 26.1 i förordning nr 702/2014 ska stöd till mikroföretag samt små och medelstora företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion för kostnaderna för förebyggande och utrotning av bland annat djursjukdomar och stöd för att kompensera sådana företag för förluster orsakade av

bland annat djursjukdomar undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 FEUF om det uppfyller villkoren i artikel 26.2–26.13 och i kapitel I i förordning nr 702/2014. Bland dessa villkor föreskrivs i artikel 26.6 andra stycket att ett sådant stöd ska betalas ut inom fyra år från den dag då den kostnad eller förlust som orsakats av djursjukdomen uppstod.

51 Vad slutligen gäller den fråga som kommissionen tog upp i sitt svar på domstolens frågor, nämligen huruvida den ersättning som AU begärt inom ramen för 2005 års åtgärd utgör stöd av mindre betydelse i den mening som avses i förordning nr 1408/2013, som trädde i kraft den 1 januari 2014, ska det påpekas att förordning nr 1408/2013, enligt artikel 7.1 i denna förordning, vars lydelse är analog med lydelsen i artikel 51.1 i förordning nr 702/2014, är tillämplig på stöd som beviljats innan förordningen trädde i kraft om stödet uppfyller alla villkor som föreskrivs i förordningen.

52 Enligt artikel 3.1 i den förordningen ska dessutom stödåtgärder inte anses uppfylla samtliga kriterier i artikel 107.1 FEUF och ska därför inte omfattas av anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 FEUF, om de uppfyller villkoren i den förordningen. Bland dessa villkor finns det villkor som föreskrivs i artikel 3.2 i nämnda förordning, vilket generaladvokaten hänvisade till i punkt 85 i förslaget till avgörande, enligt vilket det totala stödet av mindre betydelse per medlemsstat till ett enda företag inte får överstiga 15 000 euro under en period av tre beskattningsår.

53 Av dessa överväganden följer att artikel 108.3 FEUF ska tolkas så, att en åtgärd som en medlemsstat har vidtagit för att, för en period som sträcker sig över flera år och till ett belopp av 20 miljoner euro, finansiera dels en ersättning till förmån för uppfödare som varit tvungna att slakta djur som drabbats av infektionssjukdomar, dels de arvoden som ska betalas till de veterinärer som har deltagit i saneringsåtgärderna, ska bli föremål för det förfarande för förhandskontroll som avses i den bestämmelsen, när denna åtgärd inte omfattas av ett beslut av kommissionen om godkännande, om inte åtgärden uppfyller de villkor som föreskrivs i förordning nr 702/2014 eller de villkor som föreskrivs i förordning nr 1408/2013.

### *Den första frågan*

54 Med hänsyn till svaret på den andra frågan saknas anledning att besvara den första frågan.

## Rättegångskostnader

55 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

**Artikel 108.3 FEUF ska tolkas så, att en åtgärd som en medlemsstat har vidtagit för att, för en period som sträcker sig över flera år och till ett belopp av 20 miljoner euro, finansiera dels en ersättning till förmån för uppfödare som varit tvungna att slakta djur som drabbats av infektionssjukdomar, dels de arvoden som ska betalas till de veterinärer som har deltagit i saneringsåtgärderna, ska bli föremål för det förfarande för förhandskontroll som avses i den bestämmelsen, när denna åtgärd inte omfattas av ett beslut av Europeiska kommissionen om godkännande, om inte åtgärden uppfyller de villkor som föreskrivs i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden**

**enligt artiklarna 107 och 108 [FEUF] eller de villkor som föreskrivs i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 [FEUF] på stöd av mindre betydelse.**

Underskrifter